

Kurkowe Bractwo Strzeleckie w Pogorzeli

Początkami sięga II połowy XVIII, kiedy to ostatni król Rzeczypospolitej, Stanisław August Poniatowski, wydał dokument, opatrzony datą 1 maja 1766 r., o następującej treści:

„Z łaski Bożej Stanisław August Król Polski, Wielki Książę Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Inflandzki, Smoleński, Siewierski i Czernikowski na prośbę udzielił w dniu 1 maja 1766 r. Wielmożnemu Dziedzicowi Roli Rochowi Zbijewskiemu, kasztelanowi kaliskiemu, kawalerowi Orderu Orła Białego, właścicielowi miasta Pogorzeli, konsens i przywilej królewski na ustanowienie Bractwa Strzeleckiego w mieście Pogorzeli, województwie kaliskim”.

Na mocy powyższego przywileju dziedzic Pogorzeli, kasztelan Roch Rola Zbijewski, założył Koło Rycerskie (pierwotna nazwa bractwa) na swoim zamku w dniu 19 maja 1768 r. Celem tej formacji, która miała wówczas wyraźnie militarny charakter, była obrona miasta w przypadku zagrożeń najazdami wroga. Przyjmowano do niej wyłącznie obywateli o nieposzlakowanej opinii, wychowanych w duchu patriotycznych tradycji szlacheckich lub mieszczańskich, świadomych obowiązków wobec Rzeczypospolitej.

Szczególną rolę bractwo odegrało w okresie zaborów, stając się ostoją polskości. Ćwiczeniom strzeleckim towarzyszyły wzniosłe lekcje historii i patriotyzmu, które miały za zadanie przeciwstawić się germanizacji. Dla wielu ówczesnych mieszczan przynależność do bractwa była kwestią ambicji i narodowym obowiązkiem.

Praca wychowawcza w czasie zaborów przyniosła pożądane skutki, gdyż po wybuchu powstania wielkopolskiego bracia kurkowi z Pogorzeli ochoczo zasilili powstańcze szeregi. W okresie dwudziestolecia międzywojennego organizacja zaczęła intensywnie rozwijać się i działać z coraz większym rozmachem. W 1920 r. Kurkowe Bractwo Strzeleckie w Pogorzeli zaczyna funkcjonować w oparciu o nowy statut, który stwarza jeszcze większe możliwości w zakresie rozwoju. Bracia modernizują i rozbudowują strzelnicę, prowadzą działalność kulturalną, a nawet teatralną. W styczniu 1937 r. pogorzelskie KBS przystępuje do Zjednoczenia Bractw Strzeleckich Zachodnich Ziem Polskich, a w czerwcu 1938 r. bracia uroczysto obchodzą 150. rocznicę powstania organizacji.

Jednak najbardziej owocnym okresem działalności KBS są czasy III Rzeczypospolitej. Organizacja zostaje reaktywowana w 1990 r., czyli obecnie przeżywa – podobnie jak samorządy w Polsce – 25-lecie działalności.

Oto najważniejsze wydarzenia z ostatniego ćwierćwiecza działalności KBS w Pogorzeli (wybór spośród informacji zamieszczonych na stronie internetowej bractwa):

- w 1990 r. zawiązuje się szesnastoosobowa grupa inicjatywna, mająca na celu wskrzeszenie bractwa. Podstawą staje się praca magisterska miejscowego nauczyciela historii, Krzysztofa Rybki. Na pierwszym walnym zebraniu 26 VI dokonano wyboru zarządu (prezesem został Ryszard Kapłon). W pierwszym strzelaniu honorowym królem zostaje Stanisław Zajac, marszałkiem Adam Tomiak, chorążym Krzysztof Rybka. W listopadzie na zamku w Kórniku reprezentanci bractw z Pogorzeli, Krakowa, Śremu, Bytomia, Poznania i Kórnika składają podpisy i pieczęcie pod „ Aktem Odrodzenia Bractw Kurkowych Rzeczypospolitej Polskiej”.
- w 1991 r. liczba braci osiąga 58 członków. Zostaje ustalony wzór munduru. Na odbywający się w Poznaniu VI Zjazd Delegatów na Kongres Zjednoczeniowy Kurkowych Bractw Strzeleckich pogorzelskie bractwo wysłało 6 delegatów, z których 4 wchodzi do władz Zjednoczenia.
- w latach 1992-1996 Kurkowe Bractwo Strzeleckie w Pogorzeli jako główne zadanie stawia sobie przebudowę strzelnicy przy ul. Wiosny Ludów. Pociąga to za sobą wiele wyrzeczeń, wysiłku i prac społecznych. Udaje się doprowadzić do uroczystego otwarcia strzelnicy i jej poświęcenia z udziałem wielu braci z innych bractw i zasłużonych gości w listopadzie 1996 r. W tym samym czasie bracia są bardzo aktywni w całym regionie. Organizują Dni Pogorzeli, wiele strzelań nocnych i otwartych dla ludności gminy i powiatu. Wyjeżdżają na Europejskie Zjazdy Bractw Kurkowych.

- w 1997 r. Królem Okręgu Leszczyńskiego zostaje brat Henryk Marczewski.
- w 1999 r. wiceprezesem Okręgu Leszczyńskiego zostaje brat Roman Jasik z Pogorzeli. Bractwo bierze udział w Zjeździe Delegatów Zjednoczenia Kurkowych Bractw Strzeleckich RP w Szamotułach. Wielką atrakcją cieszyła się zabawa wraz z nocnym strzelaniem podczas Dni Ziemi Pogorzelskiej. W sierpniu odbyło się Nocne Strzelanie, a w październiku turniej pomiędzy Radą Miejską a Kurkowym Bractwem Strzeleckim.
- w maja 2000 r. uroczyście bractwo obchodzi 10-lecie reaktywacji swej działalności. Nowym prezesem Okręgu Leszczyńskiego zostaje brat Roman Jasik.
- w 2003 r. bractwo obchodziło 10. rocznicę wręczenia sztandaru. Pojawiły się nowe imprezy: Dzień Druha dla przedszkolaków czy mistrzostwa powiatu szkół ponadpodstawowych. Bracia gościli przyjaciół z Holandii.
- w 2004 r. odbyło się w okresie karnawałowym pierwsze „świniobicie”. Bractwo uzbroiło się w armatkę. Pierwszy historyczny strzał oddano z okazji wstąpienia Polski do Unii Europejskiej, czyli 1 maja.
- w 2008 r. na walnym zebraniu członków wybrano nowe władze. Prezesem został brat Eugeniusz Gumienny, zastępcą Zbigniew Kostka, skarbnikiem Andrzej Gadziński, sekretarzem Dariusz Nowak, zastępcą sekretarza Józef Waligóra, strzelmistrem Andrzej Andrzejewski, a Ryszard Chudy członkiem zarządu. W styczniu 2008 r. bracia wzięli udział w obchodach 90. rocznicy powstania wielkopolskiego.
- w 2009 r. bracia wraz ze sztandarem aktywnie biorą udział w uroczystościach państwowych i kościelnych. Nowością staje się wrześnieowy turniej o przechodni miecz św. Michała Archanioła, który jest wierną repliką miecza św. Michała Archanioła z Gargano we Włoszech. Z pomocą władz gminnych wykonany został remont sali KBS.
- w 2010 r. uroczyście obchodzono 20-lecie reaktywacji KBS. Oprócz delegacji z różnych bractw główną atrakcją był przejazd członków klubów motocyklowych przez miasteczko. Rok ten obfitował głównie w remonty siedziby bractwa: malowanie sali, wymiana kaloryferów, podwyższenie wałów oraz od września kapitalny remont kuchni.
- w 2011 r. na walnym zebraniu członków dokonano wyboru nowych władz bractwa. Prezesem został Eugeniusz Gumienny, zastępcą Zbigniew Kostka, skarbnikiem Andrzej Gadziński, sekretarzem Kazimierz Janicki, zastępcą sekretarza Józef Waligóra, strzelmistrem Marek Bródka, członkiem zarządu Andrzej Andrzejewski. Ważną inwestycją było położenie chodnika oraz ocieplenie sali. Na strzelnicy odbywa się wiele imprez różnych organizacji z udziałem naszych braci: spotkania Uniwersytetu Trzeciego Wieku z Gostynia, koncert zespołu Jawor, pikniki, ogniska dla dzieci i młodzieży.
- lata 2012-2015 to kolejny okres intensywnej działalności bractwa. Na strzelnicy powstaje nowy budynek, który usprawnia organizację strzelań. Oprócz corocznych imprez i uroczystości bracia z dużym rozmachem zorganizowali spotkanie opłatkowe z biskupem kaliskim, ks. Edwardem Janiakiem, w którym uczestniczyły delegacje bractw kurkowych z całej Wielkopolski.

Kurkowe Bractwo Strzeleckie w Pogorzeli w tym roku obchodzi piękny jubileusz, jakim jest 25-lecie reaktywacji, która nastąpiła w 1990 r. Biorąc pod uwagę bardzo duży wkład organizacji w życie społeczno-kulturalne naszego regionu, stwierdzić należy, iż nadanie Kurkowemu Bractwu Strzeleckiemu w Pogorzeli tytułu „Zasłużony dla Powiatu Gostyńskiego” jest zasadne.